

104163

TILBAKE: Merete (til venstre) og Marte fikk dukke med Kichnu-drakt i gave i fjor. I år skal de tilbake til estiske venner.
(Foto: Mariann Tvete)

ALLE: Hele familien Jacobsen, Jens, Merete, Marte og Ellen, og resten av Enebakk, er engasjert i å hjelpe den estiske øya Kichnu på fote.
(Foto: Mariann Tvete)

KICHNU: Typisk gårdstun på Kichnu. Da russerne tvangskollektiviserte gårdene, fikk bøndene beholde 20 dekar til eget bruk. (Foto: Ellen Jacobsen)

avdeling Enebakk

lagt av ikke å få lov til å tenke selv. Men det endrer seg, og det skjer raskt, sier Jens.

Prøve og feile

Da den første turen var unnagjort, ble åtte kihnuere med tilbake til Enebakk som praktikanter. Det kostet for vertsfamiliene, på mange vis. Kichnuene lærte gjennom å prøve og feile.

I år er det to praktikanter hos Ellen og Jens. Raivo Valm er her for annen gang. Han er bestyrer for maskinringen på Kihnu, som sørger for at maskiner og redskap fra Enebakk kommer alle til gode.

De ser også hvilke verdier de har hjemme, som vi har mistet. De ser norsk stress, mas, isolasjon og mangel på sinnsro.

– På Kihnu hjelper de hverandre når noen får problemer. Med mat og drikke, med barn og klær.

Men ikke arbeid. Om én sliter for å berge høyet før regnværet kommer, kan naboene stå med hendene i lomma og se på, forteller Ellen.

«Menns paradisi»

Rollefordelingen på Kihnu har vært entydig og ikke til å diskutere: Mennene er fiskere, kvinnene bønder. Med håndpumpe og vannbæring, treriver, trespader og treplog.

Da den første traktoren kom i fjor, endret rollemønsteret seg. Plutselig var 60 - 70 interesserte mannfolk samlet når det var demonstrasjon i bruk av traktor og redskap. Maskiner er for menn, maskiner er status.

– Menns paradisi, sier Ellen.

Etter den første turen, kom Jens hjem med visshet om at dette måtte følges opp, og han måtte tilbake.

Gjestfriheten og vennligheten hadde gjort dypt inntrykk.

Det ble tur for hele familien i august, men først etter at de og et annet ektepar hadde tatt enda en runde med innsamling. Jens visste hva det var størst mangel på.

– Selv om vi tok mye av kostnadene selv, hadde det ikke vært mulig om ikke hele bygda hadde stilt opp. Alle bidrar på ulike vis, sier Jens.

Økt befolkning

Jens har ingen konkret forklaring på hvorfor han og familien bruker så mye tid og penger på å hjelpe en øy i Estland på fote.

– Du må reise dit og oppleve folket. Gjестfriheten, vennligheten, det gjør inntrykk, sier Jens.

Han har lært noen spilleregler underveis. Det ganske nye kollektivt står tomt. Hva med å gå

sammen flere bønder og ha kuene sine der?

Tabu. Gamletida skal ikke nevnes, fjøset ikke nyttes.

Den tidligere bestyreren på kollektivet er en dyktig mann, og Jens sa det høyt.

All samtale stilner, tabu.

De få russiske innbyggerne, som er gift på øya, er «ikke-personer». Kontakt med dem er tabu.

– Det sitter dypt. Nevner jeg ordet samvirke, kooperasjon, blir det tyst. Vi må finne andre ord for å beskrive samarbeid, sier Jens.

Den store gleden er å se at det nytter. Folket lærer etter hvert å organisere sine egne liv, de blir i stand til å planlegge og se det fornuftige eller dumme i det de gjør.

Hjelpen fra Enebakk har fått så stor virkning at fjerne slektninger av innbyggerne kommer flyttende tilbake. Innbyggertallet har økt,

ordføreren har bedt enebakkingene om å holde igjen litt. Blir forholdene altfor gode, får øya flere innbyggere enn den kan ta hånd om.

Men det er ikke til hinder for personlig kontakt. I år drar hele familien, inkludert Ellens mor.

Jentene skal møte igjen venner fra i fjor, lære bort flere finesser i strikkhopping og lære andre leker. Ulikt språk er ikke noe hinder, å hoppe paradisi er det samme i Norge og Estland.

– De to praktikantene som er her, har forpliktet seg til å dele det de lærer med de andre bøndene når de kommer hjem. Når de først har fått et minimum av maskiner og redskap, har de alle muligheter. Jorda er dyp og fruktbar. Nå er det mer kunnskap som skal til, sier Jens.

MENN OG MASKINER: Kvinnene dyrket jorda med håndkraft. Gården var deres ansvar, inntil den første traktoren kom fra Enebakk. Da flokket mennene seg om demonstrasjonen. (Foto: Ellen Jacobsen)

SYKEBIL: Det er ingen biler på Kichnu, og selv syketransport skjer i motorsykkel med sidevogn. Bedøvelse og andre nødvendigheter på sykestua kommer fra Enebakk. (Foto: Jens Jacobsen)

NASJONÅLDRAKT: Elvi Vesik spinner garn for å veve nasjonaldrakt. Mennene på Kichnu er fiskere, kvinnene sørger for resten. (Foto: Jens Jacobsen)

Estland,

Enebakk (Nationen): Når bøndene på øya Kichnu i Estland skal tenke og gjøre ting på en ny måte, sier de: De skal gjøre som i Enebakk. Kommunen i Akershus står for vennskap, hjelp og nytenking. I år feiret kichnuene 17. mai, og undres om de ikke kan bli en del av den norske kommunen. – Det hjelpeprosjektet som ble dratt i gang i fjor tar ikke slutt. Det forplikter å starte opp noe slikt, sier bonde Jens Jacobsen.

N TONE JØRSTAD

Enebakk (Nationen): Sommerferien til familien Jacobsen blir i Kichnu i år også. – Morsommere enn Legoland, sier døtrene Marte og Merete.

Det startet med folkedans. Leikarringen i Enebakk traff en gruppe folkedansere fra Kichnu i Sverige. De ble invitert til Enebakk, og det ble gjensidig.

Alt ble fjernet

Arild Degrum, som leder Enebakk-danserne, fortalte om forholdene da de kom tilbake. Da Estland løsrev seg fra Russland, forsvant alt. Kollektivbruket ble tømt for husdyr og redskap, settepoteter, såfrø, dekk, ståltråd og spiker. Det var fortvilet mangel på sukker og eddik til å konservere grønnsaker, dopapir, maling.

Alt var borte fra øya, som i resten av landet.

Innbyggerne på den lille øya igjen med de få husdyrene og de 20 dekanene de fikk beholde da gårdene deres ble til statlige kollektiver. Gamle kart fins, bøndene skulle få jorda tilbake. Men de hadde hverken noe å stille jorda med, eller noe å legge i den.

I Enebakk reagerte Landbrukslaget spontant. En aksjon ble dratt i gang i april i fjor, og hele bygda var med. Etter en lang rekke vide verdigheter kom to mann og en stappfull container fram til Kichnu, en øy på tre ganger sju kilometer.

Høyonnredskap, småverktøy, sveiseapparater, klær, 2 000 kilo grasfrø, 1 200 kg settepoteter, 50 kilo gulrotfrø og like mye kålrotfrø.

– Hadde de fått alt i januar, hadde de sådd i januar – selv om det var holke. Folk var helt øde-